

OBEC MARKUŠOVCE, Michalská 51, MARKUŠOVCE
Ing. Františka Šteinerová, hlavný kontrolór obce

Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu obce Markušovce za rok 2022

Na základe ustanovenia § 18f, odst. 1 písmeno c, zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení zmien a doplnkov predkladám obecnému zastupiteľstvu odborné stanovisko k záverečnému účtu obce za rok 2022.

Odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu obce Markušovce za rok 2022 som spracovala na základe **zverejneného** návrhu záverečného účtu Obce Markušovce za rok 2022, príloh 1.- 4. zverejnených na úradnej tabuli obci a www.stránke obce, finančných výkazov Obce Markušovce /FIN 1-12 v o plnení rozpočtu obce, VÚC a nimi zriadených rozpočtových organizácií, finančných výkazov ZŠsMŠ Markušovce k 31. 12. 2022 a výkazov individuálnej účtovnej závierky obce a tiež ZŠsMŠ k 31. 12. 2022 /súvaha, výkaz ziskov a strát, poznámky/. K odbornému stanovisku bol použitý tiež rozpočet obce Markušovce za rok 2022 so schválenými 9. zmenami zverejnený na internetovej stránke obce a rozpočet ZŠsMŠ Markušovce. Pri kontrolách som vychádzala tiež z poznatkov zistených pri kontrolách.

Návrh záverečného účtu Obce Markušovce má byť slovným a finančným zhodnotením finančnej situácie obce za minulý rok. Údaje uvedené v návrhu majú vychádzať z údajov zachytených v účtovníctve a rozpočtovníctve a príslušných výkazoch za obdobie príslušného kalendárneho roku. Za správnosť údajov a dodržanie zákonov a iných predpisov zodpovedá štatutárny orgán obce a príslušní zamestnanci. Úlohou hlavného kontrolóra je posúdiť, či údaje v záverečnom účte a daných prílohách sú v súlade s príslušnými výkazmi, či dané výpočty sú správne uvedené a či sú pravdivé, či bola dodržaná zákonnosť, efektívnosť a hospodárnosť pri narábaní s finančnými prostriedkami Obce Markušovce.

A. VÝCHODISKÁ SPRACOVANIA ODBORNÉHO STANOVISKA K NÁVRHU ZÁVEREČNÉHO ÚČTU OBCE MARKUŠOVCE

Návrh záverečného účtu má byť prerokovaný v zmysle § 16, odst. 12 zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy najneskôr do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka, t.j. za rok 2022 do 30. júna 2023. V čase písania stanoviska bol predpokladaný dátum konania OZ dňa 15.06.2023, kde má byť návrh záverečného účtu predmetom rokovania, takže zákonná lehota bude dodržaná.

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu obce Markušovce za rok 2022 je spracovaný v súlade so zákonom č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 16, odst. 5.

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany obce

Návrh záverečného účtu obce má byť na základe § 9 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov najmenej na 15 dní pred rokovaním obecného zastupiteľstva zverejnený na úradnej tabuli obce a na webovom sídle obce. Návrh záverečného účtu Obce Markušovce za rok 2022, ktorý bude predmetom rokovania OZ, bol vyhotovený 29. mája 2023, kedy bol aj zverejnený na úradnej tabuli obce pri OcÚ a na webovom sídle obce, v časti úradná tabuľa, vrátane príloh č.1-4. Lehota 15 dní začína plynúť deň po zverejnení, lehota zverejnenia uplynie 13.06.2023 o 24.00 hod.

V zmysle § 10, ods. 8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 z.z. v znení neskorších predpisov, obec je povinná pri zostavovaní rozpočtu postupovať okrem tohto zákona aj podľa osobitného predpisu, čo je ústavný zákon č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti z 8. decembra 2011 v znení neskorších predpisov. **Podľa čl. 9, ods. 2 subjekty verejnej správy sú povinné zverejňovať údaje o rozpočte v odst. 1 do 30 dní po schválení ich rozpočtu a do 60 dní po skončení rozpočtového roka.**

Obec Markušovce si splnila zákonnú povinnosť zverejnenia údajov po schválení rozpočtu. Rozpočet obce, vrátane ZŠs MŠ na roky 2022-2024 bol schválený dňa 6. 4. 2022 uzneseniami č. 258-260/2022., Na internetovej stránke obce bol rozpočet zverejnený v časti zverejňovanie-hospodárenie-rozpočet-rok 2022. Zmenou internetovej stránky sa v súčasnosti nedá zistiť presný dátum zverejnenia schváleného rozpočtu na roky 2022-2024. Na internetovej stránke boli zverejnené aj všetky zmeny rozpočtu.

Skutočnosť plnenia rozpočtu obce k 31. 12. 2022 bola zverejnená dňa 23. 2. 2023, vrátane údajov o plnení rozpočtu ZŠsMŠ Markušovce /dňa 22.2.2023/, čo je v súlade s termínom uvedeným v zákone č. 493/2011 Z.z. o rozpočtovej zodpovednosti. Zverejnený skutočný rozpočet za rok 2022 na internetovej stránke obce neobsahuje úplne údaje v zmysle zákona o rozpočtovej zodpovednosti, čl. 9, ods. 1 a 2 t. j. skutočnosť dvoch predchádzajúcich rozpočtových rokov, zverejnený je iba rok 2021, chýba rok 2020 a chýba rozpočet na rok 2023, 2024.

3. Dodržanie povinnosti auditu zo strany obce

Obec si splnila povinnosť podľa § 16 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a dala si overiť účtovnú závierku audítorom podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (§ 9 ods. 4). Správa nezávislého audítora za rok 2022 bola vyhotovená v apríli 2023 novou audítorskou firmou AV Audit, s.r.o., Spišská Nová Ves p. Ing. Angelou Vysopalovou. Podľa zákona o účtovníctve č.431/2022, § 19, odst.3 účtovná závierka účtovnej jednotky podľa odseku 1 musí byť audítorom overená do jedného roka od skončenia účtovného obdobia, za ktoré sa zostavuje, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

4. Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy:

- a) údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou,
- b) bilanciu aktív a pasív,
- c) prehľad o stave a vývoji dlhu,
- d) údaje o hospodárení príspevkových organizácií v pôsobnosti obce
- e) prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 a § 8 ods. 5 v členení podľa jednotlivých príjemcov, ak nie sú obcou celkom zverejnené iným spôsobom

- f) údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- g) hodnotenie plnenia programov obce

Návrh záverečného účtu za rok 2022 pozostáva z viacerých častí - písomnej so zhodnotením údajov a z tabuľkovej časti rozpočtu obce, vrátane údajov za ZŠsMŠ a samostatného rozpočtu ZŠsMŠ v tabuľkovej podobe. Súčasťou návrhu záverečného účtu sú aj prílohy o stave pohľadávok k 31. 12. 2022, čo je navyše. Údaje v časti týkajúcej sa príjmov a výdavkov sú spracované podľa rozpočtovej klasifikácie /až na malé výnimky/. V tabuľkovej časti rozpočtu obce bol zistený nesúlad príjmov a výdavkov podľa kódov zdrojov pri niektorých štátnych dotáciách, či dotáciách EÚ, to znamená, nedošlo k preúčtovaniu výdavkov po prijatí štátnych príjmov v súlade s príručkou na zostavenie rozpočtu, podľa ktorej pri určovaní kódov zdroja musí byť dodržaná podmienka, že prostriedky pri úhrade výdavkov sa označia tým istým kódom zdroja, pod akým boli prijaté od poskytovateľa. Daná skutočnosť sa už z dôvodu ukončenia ročnej závierky nedá opraviť. Nesprávne zaúčtovanie výdavkov podľa kódov zdrojov má za následok nesúlad údajov zostatkov zistených z rozpočtu v tabuľkovej podobe a údajov uvedených v záverečnom účte pri finančnom vysporiadaní prostriedkov od ostatných subjektov verejnej správy, napr. ŠR.

Bilancia aktív a pasív – naďalej obsahuje iba údaje týkajúce sa obce bez ZŠsMŠ. Po vykonaní konsolidovanej účtovnej závierky odporúčam OZ poskytnúť tieto údaje, ktoré presnejšie vystihujú celkový stav aktív a pasív obce ako celku. Do záverečného účtu boli vzaté aj niektoré údaje so ZŠsMŠ Markušovce.

Hodnotenie plnenia programov obce – Napriek príprave programového rozpočtu tento nebol schválený, čím Obec Markušovce porušuje už niekoľko rokov zákon o rozpočtových pravidlách územnej správy č. 583/2004 Z.z.. Obec nemala stanovené ciele, ani merateľné ukazovatele na rok 2022, čo je aj vidieť pri plnení rozpočtu.

B. ZOSTAVENIE ZÁVEREČNÉHO ÚČTU

Obec pri zostavení návrhu záverečného účtu postupovala podľa § 16 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovala do záverečného účtu.

V súlade s § 16 ods. 2 zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, obec mala finančne usporiadať svoje hospodárenie, vrátane finančných vzťahov k zriadeným právnickým osobám, t.j. k svojej jedinej zriadenej rozpočtovej organizácii ZŠsMŠ Markušovce, ďalej k štátnemu rozpočtu, štátnym fondom, rozpočtom obcí a VÚC. Túto povinnosť si obec splnila. Zostatky nevyčerpaných prostriedkov ŠR sú uvedené v časti 11 správne. Tieto sa vylučujú z prebytku rozpočtu a zapájajú do rozpočtu roku nasledujúceho, t.j. roku 2023.

V tejto časti záverečného účtu sa nachádza aj informácia, aké sú pohľadávky obce k 31. 12. 2022 voči štátnym organizáciám-štátnemu rozpočtu z titulu projektov KC nové, TSP a TP, projektu NP PRIM Inklúzie v MŠ a dotácií na aktívnu činnosť, ktoré dost' podstatne zaťažujú obecný rozpočet bez finančného krytia vopred. Tieto boli preplatené vo forme refundácie začiatkom roka 2023.

K rozpočtom iných obcí, VÚC, obec Markušovce nemala žiadnu povinnosť. Zo štátnych fondov má obec povinnosť jedine voči Štátnemu fondu rozvoja bývania, kde spláca istinu a úroky na byty. Zostatok nesplatennej istiny úveru voči ŠFRB k 31. 12. 2022 predstavuje stále

vysokú sumu 363 568,79 Eur+úroky v zmysle splátkového kalendára. Celkový úver na byty predstavoval sumu 786.363,94 Eur./istina/+úroky. Obec si v roku 2022 splnila povinnosti ohľadom mesačných splátok istiny, aj úroku-vid' bod 7 záverečného účtu prehľad o stave a vývoji dlhu k 31. 12. 2022.

Obec mala v zmysle § 16, odst. 2 finančne usporiadať aj vzťahy voči fyzickým osobám - podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytla prostriedky zo svojho rozpočtu ako dotácie na konkrétny účel či akciu. V roku 2022 podľa údajov záverečného účtu v časti 9. prehľad o poskytnutých dotáciách, obec poskytla finančné prostriedky ako dotáciu v zmysle VZN č. 4/2016 jedenástim právnickým osobám s právnou subjektivitou /o jednu menej ako minulý rok/ po sčítaní v celkovej sume 30 387,14 Eur, čo je vo finančnom vyjadrení ale viac o 12 912,14 Eur / v roku 2021 boli dotácie 17.475,- Eur. /. Podľa uvedenej tabuľky v bode 9. dve organizácie-OZ Slovan Markušovce a Hrad Markušovce vrátili časť nevyčerpanej dotácie /spolu 5.535,93 Eur/, ale až v roku 2023, čo je v rozpore s VZN č. 4/2016 o poskytnutí dotácii a finančných príspevkov v Obci Markušovce a tiež so zmluvami o poskytnutí dotácie, kde je dohodnutý termín na vyúčtovanie do 31. 12.

Okrem vyplatených dotácii bola z rozpočtu obce poskytnutá v zmysle VZN č. 4/2016 aj finančná podpora Folklórnemu súboru Markušovčan, ktorý nemá právnou subjektivitu, v celkovej sume 350,- Eur. V záverečnom účte tento údaj nie je spomenutý.

K plneniu rozpočtu chýba komentár, či hodnotiacia správa, ktorá by viac vysvetľovala jednotlivé príjmy a výdavky a to, čo bolo za tieto financie urobené-najmä pri projektoch, údržbe, čo a kde sa opravilo. Hodnotiacia správa má byť súčasťou programového rozpočtu /2x do roka/, ktorý obec vyhotovený v roku 2022 nemala.

Obec zanedbáva aj priebežné hodnotenie strategických dokumentov, najmä plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja a iných, napr .plánovanie údržby vodovodov.

1. ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE

Na základe zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, § 9 je obec povinná zostaviť viacročný rozpočet na 3 roky. Túto povinnosť si obec Markušovce splnila. Okrem toho bola obec povinná zostaviť rozpočet aj v programovej podobe podľa § 10, ods. 4 zákona č. 583/2004 z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, t.j. stanoviť si ciele a výsledky, čo chce za dané príjmy dosiahnuť a mať ukazovatele, ktoré bude hodnotiť.

Rozpočet na roky 2022-2024 nebol v roku 2021 predložený na schválenie, čím sa obec na začiatku roka 2022 dostala do rozpočtového provizória, t.j. mohla minúť v kalendárnom mesiaci iba 1/12 pôvodne schváleného rozpočtu z predchádzajúceho roka. Obec predložila návrh rozpočtu na roky 2022-2024 prvýkrát 13. 1. 2022, kedy nedošlo k jeho schváleniu Programový rozpočet na roky 2022-2024 nebol predložený vôbec. 3. 3. 2022 bol OZ predložený druhý návrh rozpočtu, ktorý OZ schválilo s odporúčaním pozmeniť niektoré údaje programového rozpočtu, ktorý obec po mnohých rokoch tiež predložila. Toto uznesenie starosta obce nepodpísal.

OZ obce Markušovce schválilo iba tzv. položkový rozpočet obce na roky 2022-2024 až na ďalšom OZ dňa 06. 04. 2022. Celkový rozpočet obce, vrátane ZŠsMŠ na rok 2022 bol schválený ako prebytkový v sume 96 648,-Eur, t. j. celkové príjmy /5 504 651,- Eur/ mali byť vyššie ako celkové výdavky /5 408 003,- Eur/ -vid' tab. č.1. Rozpočet školy bol schválený a potvrdený v ten istý deň ako rozpočet obce. Z celkového rozpočtu obce plánované celkové

Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému
účtu obce Markušovce za rok 2022

príjmy rozpočtovej organizácie ZŠsMŠ na rok 2022 predstavovali sumu iba vo výške 77 019,- Eur. Zvyšok príjmov pre školu predstavovali dotácie v rozpočte obce.

Z hľadiska zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/02004, § 2, písm.b, rozpočet obce, vrátane rozpočtu ZŠsMŠ Markušovce na rok 2022, bol schválený ako schodkový v sume -612 619,- Eur /rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu obce=bežný + kapitálový rozpočet, bez finančných operácií/ /tab. č.1/. Tento mal byť krytý z finančných operácií, Rozdiel finančných operácií predstavoval prebytok 709 267,- Eur.

Tabuľka č. 1 Pôvodný schválený rozpočet na rok 2022 v Eur

Rozpočet	Bežný rozpočet	Kapitálový rozpočet	Spolu bez FO	Finančné operácie	Spolu s FO
Príjmy-obec	3 810 134	904 331	4 714 465	713 167	5 427 632
Príjmy ZŠsMŠ	32 900	0	32 900	44 119	77 019
PRÍJMY SPOLU:	3 843 034	904 331	4 747 365	757 286	5 504 651
Výdavky obec	1 245 435	2 000 792	3 246 227	48 019	3 294 246
Výdavky ZŠ s MŠ	2 113 757	0	2 113 757	0	2 113 757
VÝDAVKY SPOLU	3 359 192	2 000 792	5 359 984	48 019	5 408 003
Výsledok P-V celkom	483 842	-1 096 461	- 612 619	709 267	96 648

Zdroj: Rozpočet +finančné výkazy obce a ZŠsMŠ za rok 2022

V priebehu roka 2022 bolo vykonaných 9 zmien rozpočtu obce 9 rozpočtovými opatreniami, z toho 4 zmeny boli vykonané OZ v zmysle § 14, odst.2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č.583/2004 Z.z. a 5 zmien starostom obce podľa §14, odst.1. zákona č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. V školskom rozpočte bolo tiež 9 zmien, z toho 3 boli schválené OZ a 5 boli vykonané na pokyn štatutára-riaditeľky školy. Po všetkých vykonaných zmenách mali byť všetky schválené údaje oproti pôvodnému rozpočtu vyššie /okrem príjmových finančných operácií ZŠsMŠ Markušovce.

Na základe údajov uvedených v tabuľke č. 2 konečný výsledok obce na rok 2022 po všetkých zmenách mal byť nižší-prebytok v sume 40 904,50 Eur, rozdiel rozpočtu bez finančných operácií vyšiel ešte vyšší schodok – 693 158,03 Eur, ktorý mal byť krytý prebytkom finančných operácií.

Tabuľka č. 2 Schválený rozpočet na rok 2022 po 9. zmenách v Eur

Rozpočet	Bežný rozpočet	Kapitálový rozpočet	Spolu bez FO	Finančné operácie	Spolu s FO
Príjmy-obec	4 343 713,00	957 970,45	5 301 683,45	735 799,63	6 037 483,08
Príjmy ZŠsMŠ	41 450,00	0	41 450,00	44 111,90	85 561,90
PRÍJMY SPOLU:	4 385 163,00	957 970,45	5 343 133,45	779 911,53	6 123 044,98
Výdavky obec	1 621 337,00	2 163 421,00	3 784 758,00	45 849,00	3 830 607,00
Výdavky ZŠ s MŠ	2 251 533,48	0	2 251 533,48	0	2 251 533,48
VÝDAVKY SPOLU:	3 872 870,48	2 163 421,00	6 036 291,48	45 849,00	6 082 140,48
Výsledok P-V	512 292,52	-1 205 450,55	-693 158,03	734 062,53	40 904,50

Zdroj: Rozpočet Obce Markušovce za rok 2022 v tabuľkovej podobe+finančné výkazy obce a ZŠsMŠ za rok 2022

Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému
účtu obce Markušovce za rok 2022

Na základe tabuľky č. 3 hospodárenie obce v roku 2022, ktorá bola zostavená podľa skutočností údajov vykázaných vo finančných výkazoch obce k 31. 12. 2022 a výsledku finančných operácií v tabuľkovom rozpočte, konečný výsledok obce, vrátane údajov ZŠsMŠ, prekračuje upravený rozpočet po 9 zmenách v priebehu roka 2022 niekoľkonásobne / z celkového prebytku 40 904,50 Eur je prebytok 369 939,80 Eur. /Tento prebytok je tvorený z prebytku bežného a kapitálového rozpočtu v sume 325 092,42 Eur a z prebytku finančných operácií v sume 44 847,38 Eur. Prebytok vznikol najmä z dôvodu nerealizácie mnohých investícií, čo jasne ukazuje porovnanie skutočnosti a plánu predovšetkým pri kapitálovom rozpočte.

Tabuľka č. 3 Skutočné hospodárenie obce v roku 2022 v Eur

Rozpočet	Bežný rozpočet	Kapitálový rozpočet	Spolu bez FO	Finančné operácie	Spolu s FO
Príjmy-obec	4 012 902,99	585 215,04	4 598 118,03	41 666,08	4 639 784,11
Príjmy ZŠsMŠ	40 656,35	0	40 656,35	44 111,90	84 768,25
PRÍJMY SPOLU:	4 053 559,34	585 215,04	4 638 774,38	85 777,98	4 724 552,36
Výdavky obec	1 433 394,32	724 804,87	2 158 199,19	40 930,60	2 199 129,79
Výdavky ZŠ s MŠ	2 155 482,77	0	2 155 482,77	0	2 155 482,77
VÝDAVKY SPOLU:	3 588 877,09	724 804,87	4 313 681,96	40 930,60	4 354 612,56
Výsledok P-V	464 682,25	-139 589,83	325 092,42	44 847,38	369 939,80

Zdroj: Finančné výkazy obce a ZŠsMŠ Markušovce k 31. 12. 2022

V návrhu záverečného účtu za rok 2022 obec rieši prebytok v zmysle § 10, ods.3, písm. a/ a b/, t.j. ako prebytok z bežného a kapitálového rozpočtu /325 092,42 Eur/, bez finančných operácií, čo je v súlade aj s § 2, písm. b/ zákona č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

V návrhu záverečného účtu sú pre účely tvorby rezervného fondu na základe vyššie uvedeného zákona, § 16, odsek 6, z prebytku správne vylúčené nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu v celkovej sume 51 302,88 Eur.

Okrem sumy 2 657,54 Eur-zostatok nevyčerpaných finančných prostriedkov z MŠ-rozvojový projekt boli tieto finančné prostriedky v roku 2023 zapojené do príjmových finančných operácií, či už v obci, alebo v ZŠsMŠ, podľa toho, u koho ostali k 31. 12. 2022 na účte. Časť finančných prostriedkov bola v roku 2023 použitá na bežné výdavky-ZŠ normatívne, MŠ predškolská výchova, strava, referendum, časť bola v roku 2023 vrátená do ŠR-MŠ rozvojový projekt, ZŠs MŠ+ŠpZŠ-HN stravovacie návyky. V roku 2023 je potrebné urobiť ešte zmenu rozpočtu obce na danú sumu /2 657,54 Eur/ na strane príjmových finančných operácií a tiež bežných výdavkov, keďže sa tak dosiaľ nestalo, napriek skutočnosti, že finančné prostriedky z roku 2022 už boli vrátené do ŠRv roku 2023. Tu bolo porušené všeobecné pravidlo zapájania príjmov do rozpočtu, podľa ktorého nevyčerpané účelovo určené prostriedky podľa osobitných predpisov poskytnuté v predchádzajúcom rozpočtovom roku /2022/, sa zapájajú do príjmov rozpočtu PRI POUŽITÍ.

Po očistení zostatok finančných prostriedkov /prebytok/ predstavuje sumu **273 789,54 Eur, ktorá je v návrhu správne uvedená.** V návrhu je uvedený aj prebytok finančných operácií za rok 2022 v sume 44 847,38 Eur na základe vykázaných a zaúčtovaných údajov.

Za nesprávne považujem spôsob vykázania finančných operácií a ich zúčtovanie, ktoré stále robí problémy. Z údajov návrhu záverečného účtu v časti 4. Tvorba a použitie prostriedkov fondov bolo pri sociálnom fonde a fonde prevádzky, údržby a opráv zistené, že v roku 2022 boli vyššie výdavky ako boli v danom roku príjmy, z toho teda vyplýva, že boli zapojené aj finančné prostriedky z minulých rokov. Napriek uvedenej skutočnosti a 9. zmenám rozpočtu nedošlo počas roka 2022 k rozpočtovým zmenám a k zapojeniu zostatkov z minulých rokov cez príjmové finančné operácie, ktoré tak mali byť vyššie, ako v skutočnosti sú. Sociálny fond mal v roku 2022 tvorbu-príjmy 4 701,96 Eur a úbytky-použitie 6.584,35 Eur, **rozdiel činí 1.882,39 Eur.** Fond prevádzky, údržby a oprav mal v roku 2022 tvorbu 9 789,18 Eur a čerpanie 15 109,05 Eur, **rozdiel činí 5.3198,87 Eur.** Tieto rozdiely je potrebné v roku 2023 odviesť do rezervného fondu alebo fondu zostatkov fin. operácií / z bežných účtov, pretože zostatky týchto fondov k 31. 12. 2022 sedia/. Problémom je aj nedodržovanie zákona o účtovníctve, keď sa tvorba /fond opravy, údržby/ nerobí pravidelne mesačne a nevedie sa správna analytika podľa jednotlivých bytových domov.

Podľa § 15 zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, čl. 1, bod 4, obce vytvárajú rezervný fond vo výške určenej ich zastupiteľstvom, najmenej však 10 % z prebytku rozpočtu zisteného podľa § 16 ods. 6. **Zákon nerieši, čo s prebytkom finančných operácií.**

Obec na strane 11 navrhuje prebytok bežného a kapitálového rozpočtu v sume 273 789,54 Eur použiť do rezervného fondu /271 553,54 Eur/ a do fondu rozvoja 2 236,- Eur/ a prebytok finančných operácií /44 847,38 Eur/ tiež do rezervného fondu, čo odporúčam zvážiť a opraviť údaje podľa údajov zistených nižšie.

Podľa § 15 zákona č. 583/2004 o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, čl. 1 obec môže vytvárať peňažné fondy. Zdrojmi peňažných fondov môžu byť najmä

- a) prebytok rozpočtu za uplynulý rozpočtový rok /tento ide do rezervného fondu/,
- b) prostriedky získané z rozdielu medzi výnosmi a nákladmi z podnikateľskej činnosti po zdanení /tieto obec nemá/
- c) zostatky peňažných fondov z predchádzajúcich rozpočtových rokov a zostatky príjmových finančných operácií s výnimkou zostatkov nepoužitých návratných zdrojov financovania.

Podľa odst. 2 zostatky peňažných fondov koncom roka neprepadajú. O použití peňažných fondov rozhoduje obecné zastupiteľstvo a podľa odst.3. prostriedky peňažných fondov používa obec prostredníctvom svojho rozpočtu okrem prevodov prostriedkov medzi jednotlivými peňažnými fondmi navzájom a okrem prípadov, keď sa prostriedky peňažných fondov použijú len na vyrovnanie časového nesúladu medzi príjmami a výdavkami svojho rozpočtu v priebehu rozpočtového roka.

Na základe návrhu záverečného účtu za rok 2022, bod 4 Tvorba a použitie fondov obec má v súčasnosti 4 fondy:

- rezervný fond
- fond sociálny
- fond prevádzky, údržby a opráv
- fond rozvoja bývania.

V roku 2022 bol obecným zastupiteľstvom schválený nový fond zostatkov finančných operácií, do ktorého mali byť odvedené finančné prostriedky z prebytku finančných operácií v sume 32 628,44 Eur. **Do dnešného dňa sa tak nestalo.** Podľa stavu finančných prostriedkov na účte

a v pokladni obce obec má vyšší stav financií ako je vykázaný prebytok rozpočtu a zostatkov fondov. Obec má ešte ďalšie financie, ktoré nie sú v žiadnom fonde, ale sú uvedené v stave záväzkov a ďalej sa neriešia, napr. financie z reštrukturalizácie SABARU, z darov TIPOSU.

Fond rozvoja bývania – má povinnosť obec tvoriť podľa 2 zákonov, zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov a z dôvodu dotácie zo ŠFRB tiež podľa zákona č. 443/2010 Z.z. o dotáciách na rozvoj bývania. Zdrojom fondu sú nevyčerpané finančné prostriedky, ktoré obec získa z predaja bytov, nebytových priestorov, domov alebo ich častí, pozemkov zastavaných domom, ako aj z príľahlých pozemkov. Ide o prísne účelové finančné prostriedky, ktoré môže v priebehu rozpočtového roka použiť obec len na obnovu a rozvoj bytového fondu a na výstavbu a obnovu infraštruktúry obce. Ak tieto prísne účelové finančné prostriedky v priebehu rozpočtového roka obec nevyčerpá, zostatok nevyčerpaných prostriedkov po skončení rozpočtového roka obec usporiada pri schvaľovaní záverečného účtu, t.j. z prebytku vylúči zostatok týchto nevyčerpaných prostriedkov a použije sa na tvorbu fondu rozvoja bývania. Podľa údajov uvedených v tabuľke pri danom fonde obec už v roku 2022 odvieďla do daného fondu sumu 1272,- Eur /bez uznesenia OZ/, preto je potrebné o túto sumu ponížiť údaj na strane č. 11 /2236-1272=964,- Eur/

1. 1. Zhodnotenie príjmov rozpočtu

Z celkových skutočných príjmov obce /4 724 552,36 Eur/, vrátane príjmov ZŠsMŠ /84 768,25 Eur/, najvyššiu sumu predstavovali ako vždy príjmy bežného rozpočtu v sume 4 053 559,34 Eur, z toho bežné príjmy obce boli 4 012 902,99 Eur a zvyšok sú vlastné príjmy ZŠsMŠ Markušovce /40 656,35 Eur/.

Tabuľka č.4 Skutočné príjmy rozpočtu za roky 2015, 2016-po oprave a 2017,2018,2019,2020,2021,2022 v Eur

Príjmy	Skutočnosť 2015	Skutočnosť 2016 po oprave	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020	Skutočnosť 2021	Skutočnosť 2022
Bežné - obec	2 653 734	2 795 763	3 068 618	3 149 852	3 310 634	3 551 937	3 719 260	4 012 903
- ZŠsMŠ	16 238	20 202	19 820	108 690	56 291	42 643	35 075	40 656
Bežné spolu	2 669 972	2 815 965	3 088 438	3 258 542	3 366 925	3 594 580	3 754 335	4 053 559
Kapitálové príjmy	150	35 806	20 591	151 190	346 743	75 514	74 806	585 215
Príjmové fin.operácie- obec	16 797	30 349	54 422	59 076	2 339 782	16 477	44 467	41 666
PFO- ZŠsMŠ	0	0	0	145	0	19 146	34 437	44 112
Príjmové fin.operácie spolu:	16 797	30 349	54 422	59 221	2 339 782	35 623	78 904	85 778
Príjmy spolu:	2 686 919	2 882 120	3 163 451	3 468 953	6 053 450	3 705 717	3 908 045	4 724 552
Príjmy bez fin.operácií	2 670 122	2 851 771	3 109 029	3 409 732	3 713 668	3 670 094	3 829 141	4 638 774

Zdroj: Záverečné účty obce Markušovce 2015-2021 a finančné výkazy za roky 2015-2022

Plnenie bežných príjmov obce /bez vlastných príjmov ZŠsMŠ/ oproti pôvodne schválenému plánu rozpočtu /3 810 134,- Eur/ v apríli 2022, predstavuje vyššiu sumu a oproti upravenému rozpočtu po všetkých zmenách /4 343 713,- Eur/ nižšiu sumu-len 92,38 % plnenie. K rastu celkových príjmov prispeli aj príjmy za refundáciu pri projektoch, ktoré neboli schválené, ktoré zároveň prekročili aj celkové výdavky, ktoré nie všetky boli refundované/. Porovnanie týchto príjmov a výdavkov neexistuje.

V tabuľke č.4 a 5 uvádzam pre porovnanie vývoj skutočných príjmov obce za posledných 8 rokov. Z tabuľky č. 4 vyplýva, že v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi 2015-2021 príjmy obce celkom, vrátane ZŠsMŠ /bez finančných operácií, aj s nimi/ majú rastúci trend, čo je pre obec pozitívne. Rastúci trend súvisí najmä s rastom počtu obyvateľov a tiež s rastom podielových daní, ktoré sa odvíjajú aj od zvýšených príjmov štátu a tiež to súvisí s rastom dotácií. Aj z tabuľky č.4 vyplýva, že k rastu celkových príjmov najviac prispievajú bežné príjmy.

Kapitálové príjmy- plnenie príjmov predstavuje iba 61, 99 %. Obci sa nepodarilo získať všetky naplánované dotácie. Zmluva s dodávateľom projektu MV MRK pitná voda sa zapojila až v roku 2023, riešiť je potrebné zostatok dotácie za hnutelné veci v komunitnom centre v sume 13 441,- Eur, ktoré boli obstarané ešte v roku 2021 z prostriedkov obce. Posledná žiadosť odišla v októbri 2021, obec je po kontrole, závery kontroly nie sú známe. Financie ešte neprišli. Obci boli preplatené výdavky na novú MŠ Jareček v sume 575 849 Eur, zostáva ešte rozdiel na vybavenie MŠ /bez jedálne/, ktorý sa v roku 2023 opätovne obstarával.

Najväčšie rozdiely v plnení rozpočtu oproti plánu predstavovali príjmové finančné operácie /plnenie na 7,66 %/ z dôvodu nezapojenia rezervného fondu z minulých rokov, keďže to nebolo potrebné z dôvodu nerealizácie niektorých investícií.

Tab. č. 5 Prehľad niektorých druhov bežných príjmov /len obec/ za roky 2015-2022 v Eur

Príjmy	Skutočnosť 2015	Skutočnosť 2016	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020	Skutočnosť 2021	Skutočnosť 2022
Granty a transféry celkom	1 450 385	1 412 441	1 618 985	1 624 897	1 743 316	1 977 592	2 068 970	2 050 363
Daňové príjmy	1 093 418	1 267 802	1 337 547	1 416 629	1 465 919	1 475 059	1 544 609	1 845 819
- z nich podielové dane	1 008 292	1 141 163	1 245 413	1 305 746	1 418 586	1 423 256	1 489 590	1 784 059
- daň z nehnuteľnosti	42 056	79 143	51 913	70 293	29 493	33 020	37 784	43 575
- poplatok za KO a drobný stavebný odpad	41 685	46 311	38 670	38 674	16 068	16 941	15 261	16 389
Nedaňové príjmy	109 931	115 520	112 086	108 327	101 399	99 285	105 681	116 721

Zdroj: Finančné výkazy Obce Markušovce o plnení rozpočtu+záverečné účty obce za roky 2015-2022

Z rozboru plnenia celkových príjmov obce /bez príjmov ZŠsMŠ/ uvedených v záverečnom účte a z tabuľky č. 5, kde je uvedený vývoj niektorých príjmov za 8 rokov vyplýva, že z bežných príjmov najvyšší podiel tvorili granty a transféry, po nich daňové príjmy a nakoniec nedaňové príjmy, čo je trend posledných rokov. Granty boli ešte vyššie, keďže niektoré prišli priamo rozpočtovej organizácii /1 700,- Eur/. Z daňových príjmov oproti minulému roku rástli najmä podielové dane, ktoré majú rastúci trend za posledných 8 rokov. Boli o trochu vyššie ako bol plán z 1 783 675,- Eur na 1 784 0519.17 Eur. Tieto dane patria medzi najľahšie získané pre obec, pretože s nimi nemá žiadnu prácu a závisia najmä od výšky príjmov štátu za daň príjmov FO.

Za alarmujúci a nedostatočný považujem výber ostatných majetkových daní a to dane z nehnuteľnosti t.j. z pozemkov, stavieb a z bytov, a tiež poplatku za KO a drobný stavebný odpad. Tieto dane a poplatok majú za posledné roky veľmi slabé plnenie aj napriek tomu, že obec tieto dane a ani poplatok za odpad posledné roky nemenila. Za rok 2022 boli príjmy za TKO v sume 16 389,- Eur a výdavky v časti 0510 Nakladanie s odpadmi opäť vzrástli oproti minulému roku zo 112 530,02 Eur+mzdy zamestnancov na 119 284,21 Eur+mzdy zamestnancov, ktoré sú vykázané inde. Tieto výdavky niekoľkonásobne preyšujú príjmy. Aj napriek prijatému dodatku VZN k poplatku za odpad na konci roka 2022, táto výška sadzby je nedostatočná.

Nedaňové príjmy v porovnaní s predchádzajúcim rokom boli vyššie. Oproti plánu po všetkých zmenách v sume 208 060,- je plnenie len vo výške 116 721,19 Eur, čo predstavuje iba 56,10 % plnenie. Príjmy sa nenaplnili najmä pri náhradách za poistné bytovky Jareček, ktoré prišli až v roku 2023 v nižšej sume a tiež pri vecnom bremene. Nižšie sú uvedené aj u vodného a stočného, kde naďalej pretrvávajú problémy so správnou evidenciou a včasnou fakturáciou.

V záverečnom účte sú uvedené aj nedoplatky na jednotlivých pohľadávkach, ktoré sú oproti minulému roku opäť vyššie. Po kontrole pohľadávok ani pri inventarizácii za rok 2022 neboli prijaté žiadne opatrenia na ich vysporiadanie, či už odpis alebo vymáhanie. Tu má obec stále veľké resty a je potrebné toto riešiť čím skôr a pravidelne mesačne kontrolovať stavy nedoplatkov z dôvodu plynutia lehôt na ich včasné vymáhanie.

1. 2 Zhodnotenie výdavkov rozpočtu obce

A. Výdavky celkom /obec aj ZŠsMŠ/

Na základe finančných výkazov o plnení rozpočtu za rok 2022 obec oproti upravenému plánu celkových výdavkov v sume 6 082 140,48 Eur, vrátane výdavkových finančných operácií a výdavkov ZŠsMŠ Markušovce vykázala oveľa nižšiu skutočnosť čerpania výdavkov – 4 354 612,56 Eur, čo je ešte menej, ako obsahoval pôvodne schválený rozpočet v apríli 2022 /5 408 003,- Eur/. Najviac k tomu prispeli nižšie kapitálové výdavky.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom, celkové výdavky, vrátane finančných operácií, ale aj bez nich, vzrástli o viac ako 1 milión Eur /viď tab. č.6/ Pri sledovaní vývoja výdavkov za posledných 8 rokov rastúci trend je u bežných výdavkov, v roku 2022 značne vzrástli aj kapitálové výdavky, aj výdavkové finančné operácie.

B. Bežné výdavky obce

Zákon o rozpočtových pravidlách č. 583/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov nestanovuje, ako má vyzerat' zhodnotenie príjmov a výdavkov rozpočtu obce a jej zriadených organizácií.

Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému
úctu obce Markušovce za rok 2022

Podľa odporúčania školiteľov rozbor čerpania výdavkov sa má vykonať v takej štruktúre, v akej bol rozpočet schválený obecným zastupiteľstvom. Obec Markušovce mala schválené výdavky na položky podľa funkčnej klasifikácie, nie na kategórie, ktoré sú uvedené v návrhu rozpočtu. Zhodnotenie takto vykázanych bežných výdavkov obce uvedené v návrhu záverečného účtu v podobe, ktorá nebola schválená, t. j. údaje celkom o mzdách, odvodoch, tovaroch, výdavkoch na transféry, považujem za zbytočné. Porovnať sa dajú len údaje v tabuľkovej podobe-príloha č.1,2 /schválené pôvodne a po poslednej zmene a skutočnosť k 31. 12. 2022/.

Tabuľka č. 6 Výdavky rozpočtu za roky 2015-2022 v Eur

Výdavky	Skutočnosť 2015	Skutočnosť 2016	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020	Skutočnosť 2021	Skutočnosť 2022
Bežné – obec	714 383	787 381	893 769	840 326	941 650	1 128 135	1 221 984	1 433 394
ZŠsMŠ	1 403 991	1 444 651	1 580 416	1 703 344	1 678 995	1 751 887	1 946 881	2 155 483
Bežné spolu	2 118 374	2 232 032	2 474 185	2 543 670	2 620 645	2 880 022	3 168 865	3 588 877
Kapitálové -obec	62 741	131 835	64 299	211 720	3 181 411	225 176	65 927	724 805
ZŠsMŠ	0	37 745	20 004	0	4 554	0	0	0
Kapitálo- vé spolu	62 741	169 580	84 303	211 720	3 185 965	225 176	65 927	724 805
Výdavk.fi operácie	35 094	39 469	30 404	25 440	63 568	29 049	29 786	40 931
Výdavky spolu:	2 216 209	2 441 081	2 558 892	2 780 830	5 870 178	3 134 247	3 264 578	4 354 613
Výdavky bez fin. operácií	2 181 115	2 401 612	2 558 488	2 755 390	5 806 610	3 105 198	3 234 792	4 313 382

Zdroj: Záverečné účty Obce Markušovce a finančné výkazy obce a ZšsMŠ za roky 2015-2022

Porovnaním schválených plánovaných bežných výdavkov obce v apríli 2022 a schválených plánovaných bežných výdavkov po 9. zmenách /1 621 337 – 1 245 435 Eur/ rozdiel naplánovaných bežných výdavkov obce značne stúpol o 375 905,- Eur. Skutočnosť však bola úplne iná. Bežné výdavky boli oproti poslednej zmene neboli prekročené, boli nižšie o 187 943,- Eur. Napriek tomu vývoj a použitie bežných výdavkov za rok 2022, ako aj konečný výsledok obce, nemôžem hodnotiť pozitívne, pretože oproti plánovaniu k realizácii niektorých potrebných výdavkov vôbec nedošlo, napr. nákup softvérov, interiérové vybavenie, asanácia múru Bocian, revízia budov a zariadení, údržba budov, objektov, sadenice, kvety, výzdoba, vysporiadanie pozemkov. Niektoré výdavky nie sú správne zaznamenané, napr. odstupné, ktoré je vykázané pri mzdách, hoci má samostatnú položku.

Mnohé výdavky zas obsahujú viac ako 100 % plnenie, čo svedčí o nedostatočnej finančnej kontrole a tiež o neplnení si povinnosti obce podľa § 12, ods. 3 zákona č. 583/2004 Zb. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, t.j. obec má sledovať v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávajú zmeny vo svojom rozpočte, najmä zvýšenie vlastných príjmov alebo zníženie výdavkov, s cieľom zabezpečiť vyrovnanosť bežného rozpočtu ku koncu rozpočtového roka. Napriek 9 vykonaným zmenám

bežný rozpočet je vysoko prebytkový. Medzi bežnými výdavkami sa nachádzajú mnohé aj také, ktoré neboli OZ vôbec schválené, najmä čo sa týka projektov a zamestnávania nových ľudí a s výdavkami s tým spojenými. Zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, č.583/2004 Zb. v znení neskorších predpisov, § 13, odst. 2 jasne stanovuje, že rozpočtové prostriedky možno použiť len na účely, na ktoré boli v rozpočte obce schválené.

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, § 19, odst. 5, subjekt verejnej správy nie je oprávnený zaväzovať sa v bežnom rozpočtovom roku na také úhrady, ktoré nemá zabezpečené v rozpočte na bežný rozpočtový rok a zaťažujú nasledujúce rozpočtové roky z dôvodu nedostatku zdrojov v bežnom rozpočtovom roku. Podľa § 19, odst. 4, štatutárny orgán subjektu verejnej správy je povinný zabezpečiť, aby sa verejné prostriedky uvoľňovali iba v takej výške, aká zodpovedá rozsahu plnenia úloh zahrnutých v rozpočte subjektu verejnej správy.

Prekročenie mnohých výdavkov svedčí o nedostatočnom plánovaní, včasných vykonaných zmenách a tiež aj o nedostatkoch pri finančnej kontrole, ktorá má pozostávať z viacerých úkonov a v prípade nesúlady so zákonom a rozpočtom sa finančné operácie, ani majetkové a iné právne úkony nemajú uskutočniť.

C. Kapitálové výdavky obce

Ako vyplýva z návrhu záverečného účtu, aj príloh o plnení rozpočtu za rok 2022, obci sa v roku 2022, podobne ako aj v roku 2021, nepodarilo uskutočniť mnohé naplánované investície, na ktoré sú určené kapitálové výdavky. Z naplánovanej sumy výdavkov po všetkých zmenách v hodnote 2 163 421,- Eur, skutočnosť plnenia predstavuje len výdavky v hodnote 724 804,87 Eur, čo je 33,5 % plnenie. Za pozitívum hodnotím skutočnosť, že v roku 2022 sa pokračovalo s výstavou novej materskej škôlky v Jarečku, avšak dokončiť sa ju do konca roku 2022 nepodarilo. Za najväčší nedostatok pri kapitálových výdavkoch považujem skutočnosť, že z uvedených vecí v návrhu záverečného účtu bolo zaradené do majetku obce do konca roka 2022 len máločo - územný plán v sume 340,- Eur a verejné osvetlenie Podhradová, Michalská v sume 2 340,- Eur. Obec stále nemá zaradené veci, ktoré sú už v používaní, napr. ČOV a kanalizáciu pri MŠ a KC, oporný múr pri kultúrnom dome.

D. Výdavkové finančné operácie obce

Okrem splátky úveru uvedenej v záverečnom účte /26 251,80 Eur/ obec mala v roku 2022 aj výdavky s vrátením finančných zábezpek na byty z dôvodu vybratia vyšších súm, ako stanovuje zákon zisteného na základe kontroly. Príslušné VZN s opravou nebolo dosiaľ pripravené v podobe na schválenie.

1.3. Zhodnotenie výdavkov ZŠsMŠ Markušovce

Výdavky ZŠsMŠ Markušovce, jedinej rozpočtovej organizácie obce Markušovce, ktoré sú súčasťou rozpočtu obce Markušovce, boli v roku 2022 naplánované po všetkých zmenách rozpočtu ako bežné v sume 2 251 533,48 Eur /pôvodne schválený plán bol 2 113 757,- Eur./ Skutočnosť rozpočtu bola v sume 2 155 482,77 Eur, čo je oproti plánu po všetkých zmenách suma nižšia o 96 050,71 Eur. Časť nevyužitých financií či už cudzích, alebo vlastných, prechádza do budúceho roka ako zostatok z minulého roka. Kapitálové výdavky, ani výdavkové finančné operácie ZŠsMŠ za rok 2022 nemala žiadne.

Skutočné bežné výdavky ZŠsMŠ /2 155 482,77 Eur/ boli oproti bežným výdavkom obce, ktorá zabezpečuje aj ďalšie iné funkcie, vyššie o 722 088,55 Eur /bežné výdavky obce za rok 2022

Stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému
účtu obce Markušovce za rok 2022

boli v sume 1 433 394,32 Eur. / V tejto sume výdavkov sú zahrnuté aj výdavky projektu inklúzie, ktorý sa dial v priestoroch MŠ, ale finančne všetko riešil obecný úrad, čiže celkové výdavky na školstvo sú oveľa vyššie.

Tabuľka č. 7 Bežné výdavky ZŠsMŠ týkajúce sa originálnych kompetencií za roky 2015-2022 bez dotácie štátu

Výdavky ZŠsMŠ originálne	Skutočnosť 2015	Skutočnosť 2016	Skutočnosť 2017	Skutočnosť 2018	Skutočnosť 2019	Skutočnosť 2020	Skutočnosť 2021	Skutočnosť 2022
Materská škola	105 963	96 026	102 430	101 267	106 255	86 948 15 099	100 361	227 522
Školský klub detí	14 227	17 229	15 030	18 077	20 728	25 548	23 723	25 574
Školská jedáleň	78 812	88 170	90 467	87 709	105 975	116 579	119 571	131 293
Spolu originálne kompetencie	199 002	201 423	207 927	207 053	232 958	244 174	243 655	384 389

Zdroj: Záverečné účty obce za roky 2013-2018 a plnenia rozpočtu ZŠsMŠ Markušovce 2015-2022

Zo všetkých bežných výdavkov obce, vrátane ZŠsMŠ v sume 3 588 877,09 Eur, bežné výdavky ZŠsMŠ tvoria 60,06 %, čo je oproti minulému roku v % menej /rok 2021- 61,43 %/, ale vo finančnom vyjadrení viac o 420 012,09 Eur. /Rok 2021 boli bežné výdavky spolu 3 168 865,- Eur/. Výdavky sa týkali najmä preneseného výkonu štátnej správy v oblasti základného školstva, sociálnej pomoci – na stravu a učebné pomôcky, hradené prevažne z príjmov štátu a originálnych kompetencií obce týkajúce sa materskej škôlky, školského klubu detí a školskej jedálne.

Súčasťou rozpočtových výdavkov sú už pár rokov aj výdavky na školské stravovanie, ktoré boli vo výške 136 044,01 Eur a na hmotnú núdzu – materiál učebné pomôcky v sume 7 835,20 Eur.

Okrem financií zo štátu na prenesený výkon boli výdavky hradené aj z vlastných zdrojov vybratých na základe VZN, z grantu a zo zdrojov obce-podielové dane. Súčasťou návrhu záverečného účtu je aj zhodnotenie rozpočtu ZŠsMŠ, ktoré bližšie vysvetľuje jednotlivé výdavky. Pri porovnaní výdavkov ZŠsMŠ za rok 2021 /tabuľka na internete po 9. zmene/, kde bola skutočnosť výdavkov 1 946 880,54 Eur, výdavky ZŠsMŠ za rok 2022 vzrástli na 2 155 482,77 Eur, t.j. o viac ako 208 602,23 Eur. Okrem nárastu výdavku hradených z preneseného výkonu, v roku 2022 značný nárast je aj pri výdavkoch hradených ako originálne kompetencie /viď tab. č.7/, najmä výdavky na MŠ, ktoré vzrástli viac ako o 100 %, čo súvisí najmä s povinným nástupom detí od 5. rokov do MŠ.

2. BILANCIA AKTÍV A PASÍV k 31. 12. 2022

LEN Obec /konsolidovaná uzávierka ešte nie je/

Aktíva, t. j. majetok obce spolu, je krytý pasívami, t. j. zdrojmi krytia, podľa účtovnej závierky k 31. 12. 2022. Majetok obce oproti začiatku roka 2022 stúpol ku koncu roka 2022 z 12 469 091,01 Eur, na 13 306 916,58 Eur, t.j. o 837 825,57 Eur /po korekcii údajov/. Údaje v záverečnom účte sú v súlade s údajmi v súvahe obce k 31. 12. 2022.

K celkovému nárastu najviac prispel nárast dlhodobého hmotného aj nehmotného majetku, tiež sa zvýšil stav zásob, stav finančných účtov. Do majetku boli prvýkrát zaúčtované aj príjmy

budúcich období z nevyfakturovaného vodného stočného za rok 2022, ktoré ešte stále prebieha. Obec Markušovce naďalej vykazuje vysoký stav na účte 042 - Obstaranie hmotného majetku, kde sa sledujú náklady na všetky začaté a nedokončené investície. Od posledného zistenia stav k 31. 12. 2022 sa opäť zvýšil zo sumy 392 651,01 Eur na 1 105 184,28 Eur /najmä nová MŠ/, vysoká suma je tiež pri obstaraní nehmotného majetku 12 651,60 Eur, ktorá oproti minulému roku vzrástla. Hodnota majetku mala byť vykázaná nižšia z dôvodu škody na bytovke Jareček, ktorá v roku 2022 vyhorela.

Za alarmujúci naďalej považujem vysoký stav krátkodobých pohľadávok /budúcich príjmov/ podľa súvahy predstavuje v brutto vyjadrení 608 321,83 Eur, minulý rok to bolo 544 443,69 Eur, čiže oproti roku 2021 je zaznamenaný nárast o 63 878,14 Eur /stav k 31. 12. 2020 bol 495 445,55 Eur/, po korekcii t. j. výpočte opravných položiek v dume 421 796,97 Eur, čo je suma po znížení pohľadávok z dôvodu nevyožiteľnosti alebo uplynutia lehoty na vymožitelnosť, /netto suma je 186 524,86 Eur, k 31. 12. 2021 to bolo 167 814,43 Eur. Súčasťou záverečného účtu je aj príloha č.3, ktorá obsahuje inventarizáciu pohľadávok k 31. 12. 2022 brutto. Nezaplatené pohľadávky oproti minulým rokom majú stúpajúci charakter, čo je pre obec zlý signál. Súčasný spôsob vymáhania pohľadávok považujem za neefektívny a nepostačujúci. Je potrebné im venovať zvýšenú pozornosť každý mesiac a začať hľadať aj iné spôsoby.

Stav záväzkov sa oproti minulému roku taktiež zvýšil zo 606 186,97 Eur na 626 583,18 Eur, rozdiel je 20 396,21 Eur. Z celkového stavu dlhodobé záväzky sa znížili, klesli zo 444 759,95 Eur na 400 694,63 Eur. Krátkodobé záväzky naopak vzrástli- zo 123 836,72 Eur na 221 038,55 Eur. Skutočnosť je však nižšia z dôvodu chyby pri účte 331 Zamestnanci a 336 Odvody do poisťovní, čo je uvedené aj v návrhu záverečného účtu. Oprava bola vykonaná v 2. kvartáli roku 2023.

3. PREHĽAD O STAVE A VÝVOJI DLHU k 31. 12. 2022

Celkovou sumou dlhu obce v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, § 17, ods. 7 sa rozumie na účely tohto zákona súhrn záväzkov vyplývajúcich zo splácania istín návratných zdrojov financovania, záväzkov z investičných dodávateľských úverov a ručiteľských záväzkov obce. Zo sumy záväzkov uvedenej v záverečnom účte v časti PASÍVA– celkom v hodnote 626 583,18 Eur do celkovej sumy dlhu v zmysle zákona nespadá žiaden záväzok obce. K 31. 12.2022 Obci Markušovce ostal iba záväzok voči Štátnemu fondu rozvoja bývania **v celkovej sume 363 568,79 Eur /istina/+úroky so splatnosťou 17. 09. 2035**. V zmysle § 17, odst. 8 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa tento úver do celkovej sumy dlhu nezapočítava. Napriek tomu je potrebné dlh voči ŠFRB sledovať, pretože ho je

Tabuľka č. 8 Sumu ročných splátok úveru a úrokov v roku 2017-2022 a splatnosť úverov

Úver	Splátka istiny	Splátka úroku	Spolu splátka	Splatnosť úveru
ŠFRB-2017	25 208,59	5 142,77	30 351,36	17. 09. 2035
ŠFRB-2018	25 439,67	4 911,69	30 351,36	17. 09. 2035
ŠFRB-2019	25 738,89	4 612,47	30.351,36	17. 09. 2035
ŠFRB-2020	25 987,03	4 364,33	30.351,36	17. 09. 2035
ŠFRB-2021	26 251,81	4 099,55	30.351,36	17. 09. 2035
ŠFRB-2022	26 518,80	3 832,56	30. 351,36	17. 09. 2035

Zdroj: Záverečný účet za rok 2017-2022

potrebné splatiť a mať na splátky a úrok vyčlenené financie každý rok. Momentálne celkový dlh obce možno hodnotiť kladne. Celková suma dlhu obce neprekročila 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka /vrátane bežných príjmov ZŠsMŠ/.

Na základe novelizácie zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy č. 583/2004 Z.z., § 17, ods. 6b/ platnej od roka 2016, pri výpočte sumy splátok návratných zdrojov financovania, vrátane úhrady výnosov suma splátok záväzkov z investičných dodávateľských úverov nesmie prekročiť v príslušnom rozpočtovom roku 25 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka znížených o prostriedky poskytnuté v príslušnom rozpočtovom roku obci z rozpočtu subjektu iného subjektu verejnej správy, prostriedky poskytnuté z EÚ a iné prostriedky zo zahraničia alebo prostriedky získané na základe osobitného predpisu.

Skutočné bežné príjmy /vrátane príjmov ZŠsMŠ/ za predchádzajúci rozpočtový rok /rok 2021/ sú vykázané správne, aj odpočítaná suma dotácii za rok 2022 /2 050 362,52+1700 ZŠsMŠ/, čím je aj výpočet 25 % správny. Obec je dlhodobo v dobrej finančnej kondícii, avšak ide to na úkor neriešenia mnohých opráv, či rekonštrukcii majetku obce včas, čo v budúcnosti bude znamenať zvýšenie výdavkov.

4. ZÁVER

Návrh záverečného účtu Obce Markušovce za rok 2022 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Návrh záverečného účtu Obce Markušovce za rok 2022 je v zmysle § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení a § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy zverejnený najmenej na 15 dní na internetovej stránke obce a na úradnej tabuli obce.

Riadna účtovná závierka obce k 31.12.2022 je overená audítorom, ešte sa bude overovať konsolidovaná účtovná závierka.

Obecné zastupiteľstvo uzatvára prerokovanie záverečného účtu v zmysle § 16, odst. 10 jedným z týchto výrokov:

a/ celoročné hospodárenie sa schvaľuje bez výhrad,

b/ celoročné hospodárenie sa schvaľuje s výhradami.

Podľa § 16, odst. 11, ak sa záverečný účet schváli s výhradami, obecné zastupiteľstvo je povinné prijať opatrenia na nápravu nedostatkov.

V Markušovciach 08. 06. 2023

Ing. Františka Šteinerová
hlavná kontrolórka Obce Markušovce